

الله أكبر

نظریات این ہمائی

دربارہی

مسئلہی ذہن-بدن

احمد لہراسبی
شہریور ۱۴۰۰

مرور سریع

مسئله‌ی ذهن-بدن

چرایی ترجیح ذهن بر نفس

چیستی ذهن

چیستی بدن

توضیح مسئله‌ی ذهن-بدن

این‌همانی

این‌همانی دقیق

این‌همانی پسینی

نظریات مختلف

دوگانه‌انگاری (جوهری، ویژگی)

یگانه‌انگاری (ایده‌آلیسم، رفتارگرایی،

این‌همانی، کارکردگرایی)

دسته‌بندی نظریه‌ی این‌همانی

این‌همانی نوعی

این‌همانی مصداقی

نگاه تاریخی

قبل از قرن بیستم

قرن بیستم

استدلالات‌های علیه آن

کریپکی

پاتنم

مسئله‌ی ذهن-بدن

- کنار گذاشتن واژه‌ی نفس و استفاده از واژه‌ی ذهن در عنوان این رشته
- ذهن: حیات درونی غیر قابل مشاهده / اول شخصی (گرایش‌های گزاره‌ای و کیفیات پدیداری)
- بدن: حیات بیرونی و مشاهده‌پذیر / سوم شخصی

مسئله‌ی ذهن بدن:

ارتباط بین این دو جنبه

وجود یا عدم وجود ارتباط

چگونگی ارتباط (در صورت وجود) و چگونگی تبیین آن

مرور برخی از نظریات قبل از این‌همانی

رفتارگرایی

رفتارگرایی

حالات ذهنی رفتارهای ظاهری / استعداد رفتار است / ...

دوگانه‌انگاری

دوگانه‌انگاری جوهری

ذهن جوهری غیرمادی و بدن جوهری مادی است (تمایز جوهری)

دوگانه‌انگاری ویژگی

ذهن و بدن تمایز جوهری ندارند؛ فقط یک جوهر موجود است (بدن=جوهر مادی)

اما بدن دو دسته ویژگی دارد (ویژگی‌های مادی و ویژگی‌های ذهنی (غیرمادی))

اشکالات نظریات پیشین

رفتار گرایی

- خلاف شهود
- تحقق پذیری چندگانه
-

دوگانه‌انگاری

- بستار فیزیکی
- جفت سازی
- ...

نظریه‌ی این همانی

بررسی تاریخی

در تاریخ فیلسوفان و دانشمندانی مانند لاک، هابز، لامتری و هولباخ، و ... طرفدار ماده‌انگاری بوده‌اند. مثلاً لامتری در کتاب machine man دوگانه‌انگاری دکارتی را ابطال و از ایده‌ی انسان به مثابه‌ی ماشین دفاع کرده است.

نظریه پردازان اصلی

اسمارت
J. J. C. Smart

Sensations and Brain
Processes, 1959

فایگل
Herbert Feigl

The "Mental" and the
"Physical", 1958

پلیس
Ullin Place

Is Consciousness a Brain
Process?, 1956

اصل ادعا

ادعای اصلی و اصل ادعای طرفداران
نظریه‌ی این‌همانی این است که حالات
و فرآیندهای ذهنی با حالات و
فرآیندهای مغزی این‌همان است.

حالات و رویدادهای مغز

حالات و رویدادهای ذهن

اسمارت:

«می خواهم به طور واضح بگویم که ادعای
آموزه‌ی فرآیند مغزی، این‌همانی به
معنای دقیق است.»

این‌همانی پسینی

- این‌همانی به پیشینی و پسینی تقسیم می‌شود (مفهومی / تحلیلی / ترجمه‌ای و وجودی / عددی)
- این‌همانی ادعایی در نظریه‌ی این‌همانی، این‌همانی پسینی است.

تأکید بر تمایز و این شفاف‌سازی در اینجا، برای پرهیز از اشکال‌های ابتدایی است.

برخی از اشکالات اولیه

- تفاوت معنایی واژگان ذهنی و واژگان مغزی
- شناخت حالت ذهنی و عدم شناخت حالت مغزی یا بالعکس
- ...

با تأکید بر پسینی و وجودی بودن این‌همانی مطرح در اینجا، این اشکالات مرتفع می‌شوند.

این‌همانی نوعی و مصداقی

- نوع در اینجا با نوع در منطق تفاوت دارد، نوع در اینجا معادل کلی منطقی است.
- این‌همانی نوعی: هر نوع حالت / رویداد ذهنی با یک نوع حالت / رویداد مغزی این‌همان است.
- این‌همانی مصداقی: هر مصداق از حالت / رویداد ذهنی با یک مصداق از حالت / رویداد مغزی این‌همان است.

خاستگاه طرح این نظریه

مشاهده‌ی این‌همانی‌ها در علوم و یافته‌های علوم اعصاب

- این‌همانی رعد و برق با تخلیه‌ی بار الکتریکی
- این‌همانی گرما با جنبش مولکولی
- این‌همانی آب با H_2O
-

دانشمندان علوم اعصاب کشف کردند که هنگام رخ دادن هر حالت ذهنی، تحریک عصبی خاصی صورت می‌گیرد.

این همانی نوعی

هر نوع حالت ذهنی با یک نوع حالت مغزی این همان است، به بیان روشن تر هر نوع حالت ذهنی یک نوع حالت مغزی است.

به ازای هر نوع حالت ذهنی، M ، که در یک موجود دارای حالت ذهنی روی می دهد یک نوع حالت مغزی، B ، وجود دارد، به نحوی که M در زمان t روی می دهد اگر و تنها اگر B روی داده باشد.

این‌همانی نوعی – استدلال‌ها

استدلال بر اساس سادگی

- ~ از دو نظریه‌ی رقیب، نظریه‌ای که وجودشناسی ساده‌تر داشته باشد، بر دیگری ترجیح دارد.
- ~ نظریه‌ی این‌همانی وجودشناسی ساده‌تری از دوگانه‌انگاری جوهری دارد.
- ~ نتیجه: نظریه‌ی این‌همانی بر دوگانه‌انگار جوهری ترجیح پیدا می‌کند.

تحلیل خنثی نسبت به موضوع

- . اسمارت اصطلاح «خنثی نسبت به موضوع» را از رایل اقتباس کرد
- واژگانی که نسبت به موضوع مورد بحث داوری نداشته باشند، نسبت به موضوع خنثی شناخته می‌شوند.
- «چیزی در حال رخ دادن است که مشابه چیزی است که ...» نسبت به موضوع خنثی است.
- پس از تحلیل خنثی نسبت به موضوع، با توجه به یافته‌های علوم اعصاب، نظریه‌ی این‌همانی بر رقیب خود ترجیح پیدا می‌کند.

این‌همانی نوعی – استدلال‌ها

استدلال بر اساس نقش علی

- ~ حالات ذهنی بر اساس علل معمولی محیطی و معلول‌های رفتاری تعریف می‌شوند.
- ~ تنها حالاتی که این قابلیت را دارند که بر اساس علل معمولی محیطی و معلول‌های رفتاری تعریف بشوند، حالات فیزیکی هستند.
- ~ نتیجه: حالات ذهنی همان حالات فیزیکی هستند.

این‌همانی نوعی – نقدها

با استفاده از اصل لایب نیتس

- طبق اصل لایب نیتس دو چیز این‌همان در همه‌ی ویژگی‌ها با یکدیگر اشتراک دارند، حال آن‌که درباره‌ی حالات ذهنی و مغزی چنین رابطه‌ای برقرار نیست
- حالات ذهنی کیفیات پدیداری دارند، اما حالات مغزی فاقد این کیفیات هستند.

برای توضیح بیشتر درباره‌ی مشکلاتی که کیفیات پدیداری برای فیزیکالیسم ایجاد می‌کند، می‌توانید به مقالات «خفاش بودن به چه می‌ماند» و «آنچه مری نمی‌دانست» مراجعه بکنید.

این‌همانی نوعی – نقدها

زامبی فلسفی (چالمرز)

- زامبی فلسفی موجودی است که تمامی ویژگی‌های فیزیکی انسان را دارد اما فاقد آگاهی است.
- اگر چنین موجودی تصورپذیر و امکان‌پذیر باشد، نظریه‌ی این‌همانی ابطال می‌شود.

این همانی نوعی – نقدها

تحقق پذیری چندگانه

- تحقق پذیری چندگانه این است که یک حالت یا رویداد بتواند به شیوه‌های گوناگون محقق شود.
- ویژگی‌های ذهنی نمی‌توانند با ویژگی‌های فیزیکی این‌همان باشند، زیرا یک حالت ذهنی می‌تواند با حالات فیزیکی گوناگونی تحقق پیدا بکند.

این‌همانی نوعی – نقدها

نقد کریپکی

- اگر درد همان تحریک نسوج C باشد، این رابطه باید ضرورتاً صادق باشد.
- چنین نیست که این رابطه ضرورتاً صادق باشد.
- نتیجه: درد همان تحریک نسوج C نیست.

این‌همانی مصداقی

هر مصداق از هر نوع حالت ذهنی با یک مصداق از حالت مغزی این‌همان است، به بیان روشن‌تر هر حالت ذهنی خاص یک حالت مغزی است.

به ازای هر مصداق حالت ذهنی، M ، که در یک موجود دارای حالت ذهنی روی می‌دهد یک مصداق حالت مغزی، B ، وجود دارد، به نحوی که M در زمان t روی می‌دهد اگر و تنها اگر B روی داده باشد.

تحویل گرای و نظریه‌ی این‌همانی

تحویل: هستی‌شناختی و نظری

تحویل هستی‌شناختی: آنچه ظاهراً دو نوع پدیده‌ی مجزا تلقی می‌شد، در واقع یک چیز است.

تحویل نظری: یک نظریه را می‌توان از نظریه دیگر به دست آورد

نظریه‌ی این‌همانی نوعی تحویل‌گرایانه است، اما نظریه‌ی این‌همانی مصداقی تحویل‌گرایانه نیست.

مشكرم